

M

Központi írásbeli vizsgatevékenység

Javítási és értékelési útmutató

32 761 01 Nevelőszülő

Az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet alapján.

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

a feladatsor megoldásához

A munka megkezdése előtt az átvett feladatlapon tüntesse fel a nevét!

A feladatok megoldásához csak kék tintaszínű tollat használhat! A ceruzával vagy más tintaszínű tollal írt vizsgafeladatok nem értékelhetők.

Törekedjen olvashatóságra és az áttekinthetőségre!

Ha a megoldás javítása szükséges, az csak egyértelműen értékelhető módon fogadható el.

Maximálisan elérhető pontszám: 100 pont

Ponthatárok:

89 – 100	jeles
77 – 88	jó
65 – 76	közepes
51 – 64	elégséges
0 – 50	elégtelen

1. Párosítsa a fogalmakat a megfelelő meghatározásokkal! A megfelelő szót írja a pontozott vonalra! 5 pont

Empátia   Aszociális   Előítélet   Altruizmus   Antiszociális

Értékelhető információk:

Altruizmus: az empátián alapuló önfeláldozó, hivatásszerű segítő életmód.

Előítélet: olyan értékelő beállítódás, amely nem megalapozott, nem tapasztalatra épül.

Antiszociális: társadalomellenes, a társadalom normáival, törvényeivel ellenségesen szembehelyezkedő személy.

Empátia: beleérző megértés. Az a képesség, hogy a másik emberrel való közvetlen, személyes kapcsolatban beleéljük magunkat a másik lelki állapotába.

Aszociális: társadalmon (közösségen) kívüli, a közösség viszonylatában hibás beállítódású (irányultságú) személy.

Minden helyes megoldásért 1-1 pont, összesen 5 pont adható.

2. Soroljon fel a GH-3 Helyzetértékelés adatlap kérdéskörei (főbb kérdéskörök I-VIII), illetve a gyámhivatalnak tett lehetséges javaslatok közül hetet! 14 pont

Értékelhető információk:

- *A gondozó a gyermek családtagjaival és/vagy más kapcsolattartásra jogosult személyekkel való találkozásainak dokumentálása.*
- *A gyermek beilleszkedésére, közérzetére vonatkozó kérdések.*
- *Az egyéni gondozási-nevelési tervben megfogalmazott feladatok megvalósulására vonatkozó kérdések.*
- *A gyermek életében bekövetkezett változások az elhelyezés, illetve az utolsó helyzetértékelés óta. (testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődése, önértékelésének változása, rendkívüli események dokumentálása)*
- *A gyermek élete a gondozóhelyen (elhelyezése, környezete, kapcsolata gondozóival).*
- *A gyermek kapcsolatai a vérszerinti szülőkkel, kapcsolattartásra jogosultakkal.*
- *A szülők és a gondozó együttműködésének bemutatása.*
- *Következtetések, javaslatok:*
  - Javasolja-e*
    - a) a gyermek örökbe fogadhatóvá nyilvánításának kezdeményezését?*
    - b) gyermek nevelésbe vételének megszüntetését, státuszának módosítását?*
    - c) az egyéni elhelyezési terv fenntartását vagy módosítását?*
    - d) a gondozási hely megváltoztatását?*
    - e) a gyermekvédelmi gyám felmentését, elmozdítását?*

A helyes válaszokért 2-2 pont, összesen 14 pont adható.

3. Állítsa időrendi sorrendbe a Carter és McGoldrick felosztása szerinti családi életciklusokat! 6 pont

- .....2..... Újonnan házasodottak, gyermek nélkül.
.....5..... Önállóodó gyerekek – „üres fészek”.
.....1..... Egyedülálló fiatal.
.....3..... Kisgyermekes család.
.....6..... Idős szülők családja.
.....4..... Serdülő gyerekes család.

A helyes sorrendért 6 pont adható.

4. Az alábbi felsorolásokból válassza ki a kakukktójást! A megfelelő választ aláhúzással jelölje! 6 pont

Értékelhető információk:

- a) versengő elkerülő átívelő kompromisszumkereső problémamegoldó

Miért?

Az átívelő kivételével a többi a konfliktuskezelés egy-egy módját jelöli.

- b) megértés alkudozás öröm düh sokk tagadás feldolgozás

Miért?

Az öröm kivételével a többi a veszteség/gyász feldolgozás fázisa.

- c) önmegvalósítás önbecsülés empátia fiziológiai szükségletek biztonság és védelem

Miért?

Az empátia kivételével a többi a Maslow-féle motivációs piramis, szükséglet-hierarchia egy-egy foka.

Minden helyes választásért és indoklásért 1-1 pont, összesen 6 pont adható.

5. Melyik megállapítások nem jellemzőek a serdülőkorra? A megfelelő válaszokat aláhúzással jelölje! 2 pont

- Megkezdődik a második alakváltozás, kialakulnak a másodlagos nemi jellegek.
- Ebben a korban alakul ki az elemző, a „Gestalt” látás.
- Általában 12-től 18 éves korig tart.
- Megkezdődik (megtörténik) a szülőkről való érzelmi leválás.
- Kialakul a biztos járás, egyensúlyozás, normális testtartás.

A helyes választásokért 1-1 pont, összesen 2 pont adható.

6. Válassza ki, melyek a folyamatos, az időszakos és a felügyelt kapcsolattartás jellemzői! Az állítások megfelelő betűjelét írja a folyamatos, az időszakos, vagy a felügyelt kapcsolattartás megnevezés mellé! Egy válasz több helyre is beírható. **17 pont**

Folyamatos kapcsolattartás: A) C) D) E) F) G)

Időszakos kapcsolattartás: A) D) E) F) G)

Felügyelt kapcsolattartás: A) B) C) D) F) G)

- A) A gyámhivatal határozatban rendelkezik a kapcsolattartás helyszínéről.
B) Minden esetben egy szakember is jelen van a kapcsolattartás teljes időtartama alatt.
C) A gyermek gondozási helyén látogatás formájában történő kapcsolattartási mód.
D) A gyámhivatal határozatban rendelkezik a kapcsolattartás idejéről és időtartamáról.
E) A kapcsolattartásra jogosult a gyámhivatali határozat alapján magával viheti lakóhelyére a gyermeket.
F) A nevelőszülő hibájából elmaradt ilyen formájú kapcsolattartást minden esetben pótolni kell.
G) Az ilyen formájú kapcsolattartásról kapcsolattartási napló vezetése kötelező.

A helyes választásokért 1-1 pont, összesen 17 pont adható.

7. Párosítsa a meghatározásokat a megfelelő fogalmakkal! (Johari-ablak, Joseph Luft és Harry Ingham 1955) **4 pont**

- A) Én ismerem és más is ismeri.
B) Én ismerem, de más nem ismeri.
C) Én nem ismerem, de más ismeri.
D) Én nem ismerem és más sem ismeri.

...C... vak terület, vak folt, vak én

...D... rejtett terület, zárt terület, sötét terület

...A... nyílt terület, aréna, nyitott én

...B... ismeretlen terület, zárt tudattalan, rejtett én

Minden helyes választásért 1-1 pont, összesen 4 pont adható.

8. Soroljon fel öt tünetet, ami fejlődési rendellenességre utalhat! **5 pont**

Értékelhető információk:

- látható testi elváltozások
- alvásproblémák (túl sokat - túl keveset alszik)
- ébrenlét időtartama eltér az életkorának megfelelőétől
- látási problémák (szemkontaktus hiánya, tárgyakat, mozgó személyeket nem követ)
- hallás problémák (hangokra nem reagál, alváskor zajokra nem rezzen össze)
- figyelem, érdeklődés hiánya (2 hónapos kor után nem mosolyog vissza – 6 hónapos kortól nem különböztet meg ismeretlent és ismerőst – 8 hónapos kortól közös figyelem – utánzás elmaradás)
- mozgászavarok (nagymozgások jelentős késése: forgás, ülés, állás, járás)
- problémás finommozgások
- szem-kéz koordináció hiánya
- 1 éves kor után nem jelenik meg a játékok funkció szerinti használata
- 3 éves kor tájékán nem érti a „mintha” játékot, a szerepjátékot
- nagyfokú ingerlékenység
- étkezési, táplálkozási zavarok

- *testmerekedés*
- *szokatlan reagálás testi érintésre*
- *dühroham, hisztéria*
- *képtelen megnyugodni, nem lehet megvigasztalni*
- *szobatisztaság nem alakul ki*
- *szopás, harapdálás*
- *ide-oda hintáztatja magát*
- *környezethez való alkalmazkodás megváltozása*
- *izoláltság*
- *magatartási, tanulási nehézségek*
- *kortárskapcsolati problémák*
- *kötődési problémák*

A helyes válaszokért 1-1 pont, összesen 5 pont adható.

9. Döntse el, hogy az alábbi állítások igazak vagy hamisak! A megfelelő betűjelet (I / H) írja a pontozott vonalra!

10 pont

Értékelhető információk:

A nevelőszülő állandóságot, biztonságot teremt a nevelt gyermek számára, aki rövidebb-hosszabb ideig kénytelen nélkülözni vér szerinti családját. ...**I**...

A nevelőszülőnek minden esetben értesítenie kell a működtetőt, ha a nevelt gyermek a havi zsebpénzét elkölti. ...**H**...

A nevelőszülő a gyámhivatal engedélye alapján bizonyos feltételek megléte mellett a nevelt gyermek egyes gyámi feladatait is elláthatja. ...**I**...

A nevelőszülőt szabadság, szabadnap semmilyen formában nem illeti meg. ...**H**...

Nevelőszülő csak közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatható. ...**H**...

A nevelőszülő képzési kötelezettségét jogszabály írja elő. ...**I**...

A nevelőszülő számára a nevelt gyermek gondozásakor, ellátásakor a TESZ-1 és a GH-1 adatlapokban előírányzott célokat, feladatokat kell figyelembe vennie. ...**I**...

A nevelőszülő a családi állapotában történt változást haladéktalanul jelenteni köteles a működtetőjének. ...**I**...

A nevelőszülői tanácsadó a nevelőszülő felettese, akinek fő feladata a nevelőszülő ellenőrzése. ...**H**...

A nevelőszülő működési engedélyt a nevelőszülői hálózat fenntartójától kap. ...**I**...

A helyes válaszokért 1-1 pont, összesen 10 pont adható.

10. A) Nevezze meg a szerepkonfliktusok három fő változatát!

6 pont

Értékelhető információk:

- *személy-szerep konfliktus*

- szerepek közötti konfliktus
- szerepen belüli konfliktus

Minden helyes válaszáért 1-1 pont, összesen 3 pont adható.

B) Ismertesse a konfliktusok egyik szabadon választott változatát!

A személy-szerep konfliktusok azok, amelyek az egyén túlterheltségére vezethetők vissza. Például, amikor a sokféle kötelezettségnek nem tudunk egy időben hiánytalanul eleget tenni.

A szerepek közötti konfliktusok azok, amelyek két vagy több - ugyanazon személyhez kötődő - szerep között keletkeznek. Például vezető és családanyaszerep.

A szerepen belüli konfliktusok azok, amelyeket ugyanazon szereppel kapcsolatos ellentétes elvárások váltanak ki. Például mást vár el tőlünk a nevelőszülői tanácsadó és mást a nevelt gyermek.

A helyes meghatározásért összesen 3 pont adható.

11. Kire vonatkoznak a következő állítások? A megfelelő választ írja a pontozott vonalra!

1 pont

- Segíti a nevelőszülőt dokumentációs feladatainak ellátásában.
- Elősegíti a vér szerinti szülővel a kapcsolattartást, hazagondozást.
- Segítséget nyújt a nevelt gyermekkel kapcsolatos problémák megoldásában.
- Legalább 3 hetente, ha szükséges, gyakrabban meglátogatja a nevelőcsaládot.
- Figyelemmel kíséri a nevelőszülő fizikai, mentális állapotát, probléma esetén megteszi a szükséges intézkedéseket.
- Részt vesz a nevelőszülők 3 évenkénti kötelező alkalmassági vizsgálatában.

.....*nevelőszülői tanácsadó*.....

A helyes válaszáért 1 pont adható.

12. Válassza ki a különleges, illetve a speciális szükségletű nevelt gyermekre vonatkozó ismérveket! Az állítások megfelelő betűjelét írja a különleges szükségletű vagy a speciális szükségletű gyermek megnevezés mellé! (Egy válasz több helyre is beírható.)

10 pont

Különleges szükségletű gyermek: **A) B) C) E) F) I)**

Speciális szükségletű gyermek: **A) D) G) H)**

A) A szükségletet a Megyei Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság állapítja meg.

B) A nevelt gyermek 12 hónapos.

C) Súlyosan látássérült.

D) Nehezen kezelhető, súlyos magatartási problémás.

E) Diszlexiás.

F) Mozgáskorlátozott, helyváltoztatásra csak segítséggel képes.

G) Szenvedélybeteg.

H) Gyermekkori skizofréniában szenved.

I) Hallássérült.

Minden helyes választásért 1-1 pont, összesen 10 pont adható.

13. Írjon le öt fontos előkészületi feladatot, melyet a nevelőszülői család a gyermek befogadása előtt, illetve a nevelőszülővé válás folyamatában megtesz/el kell, hogy végezzen (a nevelőszülői tevékenységre való felkészülés feladatai)! 10 pont

- *tudatosítja a nevelőszülői tevékenységgel kapcsolatos motivációját, sajátos szükségleteit*
- *felkészíti családtagjait a várható változásokra*
- *felkészíti családtagjait a nevelt gyermek fogadására*
- *felkészül a családon belüli kapcsolatok megváltozásából fakadó lehetséges konfliktusok kezelésére*
- *az elhelyezési értekezleten ismereteket szerez a gyermek élettörténetéről*
- *megismerkedik a gyermek szüleivel, hozzátartozóival*

- *megismerkedik a gyermekkel, s az egyes családtagokat fokozatosan bevonva megismerteti a gyermeket a leendő befogadó család tagjaival*
- *tájékozódik lakókörnyezetében a gyermek szükségleteinek megfelelő oktatási-nevelési intézményekről, egyéb egészségügyi és fejlesztési szolgáltatásokról*
- *megteremti a gyermek fogadásának tárgyi feltételeit*
- *segíti a gyermek beilleszkedését az új családi és lakókörnyezetbe*
- *segíti és kezeli a vér szerinti családból, illetve az előző gondozási helyről való elszakadás okozta veszteség feldolgozását*

Minden helyes válaszért 2-2 pont, összesen 10 pont adható.

14. Melyik nem a gyermekek védelmének rendszerében adható pénzbeli és természetbeni ellátási forma? A megfelelő választ aláhúzással jelölje! 1 pont

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- gyermekétkeztetés
- gyermektartásdíj megelőlegezése
- családi adókedvezmény
- az otthonderemtési támogatás

A helyes választásért 1 pont adható.

15. Egészítse ki a mondatokat úgy, hogy azok igaz állítások legyenek! 3 pont

**GH-1 Egyéni gondozási-nevelési terv nevelésbe vétel esetén; GH-3 Helyzetértékelés;
TESZ-1 Elhelyezési javaslat és elhelyezési terv**

- *...TESZ-1 Elhelyezési javaslat és elhelyezési terv... a Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat tölti ki és olyan feladatok (gondozási hely, kapcsolattartás stb.) kerülnek benne meghatározásra, amelyek a gyermekkel kapcsolatos további teendők alapját képezik.*
- *...GH-1 Egyéni gondozási-nevelési terv nevelésbe vétel esetén..., az a dokumentum, ami a nevelésbe vett gyermek teljes körű ellátásán belül adódó feladatokat tartalmazza.*
- *...GH-3 Helyzetértékelés... adatlapot a gyám és/vagy a gondozó félévente tölti ki, és továbbítja a gyámhivatal részére. A nevelésbe vett gyermek aktuális helyzetére és a bekerülése (utolsó helyzetértékelése) óta bekövetkezett változásokra vonatkozó információkat tartalmazza.*

Minden helyes megoldásért 1-1 pont, összesen 3 pont adható.

A javítási-értékelési útmutatótól eltérő, egyéb helyes megoldást is el kell fogadni!